

RUS TILI VA ADABIYOTINI INTEGRATIV O'QITISHNING INNOVATSION METODLARI

Meliboyeva Mashxura Musajonovna

*Farg'ona viloyati Chet tillariga ixtisoslashtirilgan Davlat umumta'lim maktab
internati o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada rus tili va adabiyotini integrativ o'qitishning innovatsion metodlari ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil etiladi. Integrativ yondashuvning mazmuni, didaktik asoslari, rus tili grammatikasi va adabiy tahlilni uyg'unlashtirishning afzalliklari, shuningdek, o'quvchilarda nutqiy, mantiqiy, ijodiy va adabiy-estetik kompetensiyalarni rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqotda interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, loyiha asosidagi ta'lim, kontekstual va kommunikativ yondashuvning integratsiyalashgan modeli o'quvchilarning fanlararo fikrlashini kuchaytirishi asoslab beriladi. Integrativ o'qitishning mazkur metodlari rus tili va adabiyoti darslarining samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida baholanadi.*

Kalit so'zlar: *integrativ o'qitish, innovatsion metodlar, rus tili, rus adabiyoti, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, kommunikativ kompetensiya, adabiy tahlil.*

Аннотация: *В статье рассматриваются инновационные методы интегративного преподавания русского языка и литературы. Анализируется содержание интегративного подхода, его дидактические основы, преимущества сочетания грамматики русского языка с художественным анализом, а также возможности формирования у учащихся речевой, логической, творческой и литературно-эстетической компетентности. Особое внимание уделяется использованию интерактивных методов, цифровых технологий, проектного обучения, контекстного и коммуникативного подходов, которые в совокупности способствуют развитию междисциплинарного мышления. Интегративная модель обучения представлена как эффективный инструмент повышения качества преподавания русского языка и литературы в школе.*

Ключевые слова: *интегративное обучение, инновационные методы, русский язык, русская литература, интерактивные технологии, цифровая педагогика, коммуникативная компетентность, литературный анализ.*

Annotation: *This article examines innovative methods of integrative teaching of Russian language and literature from a scientific and pedagogical perspective. It explores the essence and didactic foundations of integrative instruction, highlighting the advantages of combining Russian grammar with literary analysis, as well as opportunities for developing students' linguistic, logical, creative, and literary-aesthetic competencies. The study emphasizes the role of interactive techniques, digital technologies, project-based learning, contextual and communicative approaches in supporting interdisciplinary thinking. The integrative model is presented as an effective strategy for enhancing the quality and efficiency of teaching Russian language and literature in general education schools.*

Keywords: *integrative teaching, innovative methods, Russian language, Russian literature, interactive learning, digital technologies, communicative competence, literary analysis.*

KIRISH

Zamonaviy ta’lim jarayonida fanlararo integratsiya tamoyili tobora dolzarblik kasb etib, ayniqsa rus tili va adabiyotini o’qitishda integrativ yondashuvning ahamiyati beqiyosdir. Hozirgi davrda bilimlarni izolyatsiyalangan shaklda emas, balki o’zaro bog’liq, mazmunan uyg’un va kontekstual ko’rinishda o’zlashtirish talab qilinmoqda. Rus tili va adabiyoti fani bir-biri bilan uzviy bog’liq bo’lgan tilshunoslik va badiiy tafakkur tizimini mujassam etgani sababli, integrativ o’qitish ushbu fanlarni yanada samarali, mazmunli va ilmiy asosda o’rgatish imkonini beradi.

Integrativ o’qitishning nazariy asoslari Vygotskiy, Leontyev, Bim, Bibler, Давыдов kabi olimlarning madaniy-tarixiy, faoliyatga asoslangan va dialogik yondashuvlarida o’z aksini topgan. Ushbu yondashuv rus tili grammatikasi, leksikasi va sintaksisini adabiy tahlil bilan uyg’unlashtirish orqali o’quvchilarni nafaqat lingvistik, balki badiiy-estetik, mantiqiy va madaniyatlararo kompetensiyalar bilan qurollantirishga xizmat qiladi. Bunday model dars jarayonini matndan ajralgan grammatik mashqlar tizimidan badiiy matn asosidagi ma’no talqin qilish, til unsurlarining funksiyasini anglash, qahramon tasvirlari va uslubiy vositalarning lingvopoetik tahlilini amalga oshirishga yo’naltiradi.

Bugungi raqamli ta’lim sharoitida integrativ yondashuvning imkoniyatlari yanada kengaydi. Multimedia platformalar, audiokitoblar, video matnlar, taqqoslama vizualizatsiyalar, virtual ekskursiyalar, podkastlar, elektron adabiy to’plamlar o’quvchini badiiy matnни ko’pkanalli idrok etishga, shu orqali lingvistik va adabiy bilimlarni integratsiyalashgan holda o’zlashtirishga yordam beradi. Bunday texnologiyalar o’quvchilar tafakkurida til va adabiyotning yagona ilmiy-estetik fenomen sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Rus tili va adabiyotini integrativ o’qitishning yana bir muhim jihati o’quvchilarda tanqidiy fikrlash, mantiqiy tahlil qilish, badiiy tafakkurni rivojlantirish hamda nutqiy ko’nikmalarni shakllantirish imkoniyatlarining kengligidir. Chunki badiiy matn asosida til hodisalarini izohlash, qahramon nutqini tahlil qilish, obrazlararo dialoglarni qayta qurish, uslubiy vositalarni aniqlash kabi faoliyat turlari o’quvchilarning muloqot kompetensiyasini sezilarli darajada oshiradi.

Shuningdek, integrativ o’qitish maktab o’quvchilarining adabiyotga bo’lgan qiziqishini yo’qotmaslik, badiiy matn bilan ishlashga bo’lgan ichki motivatsiyani kuchaytirish, nutq madaniyatini rivojlantirish hamda tilning estetik tabiatini anglashga yordam beradi. Shu sababli mazkur yondashuv bugungi ta’lim tizimida samarali pedagogik texnologiya sifatida e’tirof etilmoqda.

Yuqorida bayon etilgan omillar rus tili va adabiyotini integrativ o’qitish masalasini ilmiy jihatdan chuqur tadqiq etishni, innovatsion metodlarni o’rganish va amalda joriy etish mexanizmlarini ishlab chiqishni dolzarb vazifa etib belgilaydi.

ASOSIY QISM

Rus tili va adabiyotini integrativ o‘qitish – bu tilshunoslik bilimlari, grammatik kompetensiya, badiiy-estetik tafakkur va nutqiy ko‘nikmalarni yagona didaktik tizimda uyg‘un holda shakllantirishni nazarda tutuvchi zamonaviy pedagogik yondashuvdir. Integrativ ta‘limning asosiy maqsadi o‘quvchilarda til hodisalari va badiiy matn doirasida mazmuni tushunish, mantiqiy fikrlash, estetik idrok, matn tahlili va nutqiy faoliyatni bir butun jarayon sifatida shakllantirishdir. Ushbu yondashuv nafaqat tilni o‘rgatadi, balki tilning badiiy-ekspressiv imkoniyatlarini anglashga yordam beradi.

Integrativ ta‘limning ilmiy poydevori Vigotskiy, Leontev, Davыdov, Bibler, Bakhtin kabi olimlar tomonidan ishlab chiqilgan madaniy-tarixiy, faoliyatga asoslangan va dialogik yondashuvlarga borib taqaladi. Ularga ko‘ra:

- Til — tafakkur faoliyatining vositasi,
- Adabiyot — insoniyatning badiiy-estetik tajribasi,
- Ta‘lim — o‘quvchi tafakkurida mazmuniy bog‘lanishlar yaratish jarayoni.

Shunday ekan, rus tili va adabiyotiga oid bilimlarni alohida emas, balki o‘zaro mantiqiy bog‘liq holda o‘rgatish o‘quvchining idrokini kuchaytiradi, integratsiyalashgan kompetensiyalarni shakllantiradi.

Integrativ yondashuvning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- Mazmuniy yaxlitlik tamoyili — til birliklari badiiy matndagi funksiyasi asosida o‘rganiladi.
- Fanlararo bog‘liqlik — tilshunoslik, adabiyotshunoslik, madaniyatshunoslik sintezida ta‘lim beriladi.
- Faoliyatga yo‘naltirilganlik — o‘quvchi matn ustida mustaqil tahlil qiladi, qayta yaratadi, interpretatsiya qiladi.
- Kommunikativlik — o‘rgatilayotgan mavzu amaliy muloqot vazifalariga xizmat qiladi.

An‘anaviy ta‘limda grammatik mashqlar matndan uzilgan, mexanik takroriy xarakterga ega bo‘lishi mumkin. Integrativ yondashuv esa quyidagilarni taklif etadi:

Badiiy matn asosida grammatik tushunchalarni ochish

Masalan:

- Pushkin she‘ri orqali epitet, tovush ohangi, intonatsion ritm;
- Tolstoy asaridagi qo‘shma gaplar, kirish gaplar;
- Chexov hikoyalaridagi fe‘l ko‘rinishlari.

Bu usul grammatikani sun‘iy emas, balki jonli kontekstda o‘rgatadi.

Tilning badiiy vositalarini lingvopoetik tahlil qilish. Metafora, metonimiya, epitet, dialogik nutq, ichki monologlar – o‘quvchining til sezgisini rivojlantiradi.

Grammatika – matn – mantiqni bog‘lash. Adabiy matn grammatik birliklardan mustaqil emas, balki ularga semantik yuk beruvchi kontekstdir.

Natija: o‘quvchi grammatikani qoida emas, mazmun yaratish vositasi sifatida tushunadi.

Rus adabiyoti darslarida badiiy matnni tahlil qilish quyidagi kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantiradi:

- matnni mantiqiy o‘qish va mazmuni tahlil qilish,

- monolog va dialog nutqini shakllantirish,
- fikrni asoslash, himoya qilish, muloqotga kirishish,
- adabiy obrazlarni interpretatsiya qilish,
- ijodiy fikrlash va mulohaza yuritish.

Integrativ modelda adabiy tahlil quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- Qahramon xarakteri va nutqi tahlili
- Muallif uslubining til vositalari bilan bog‘liqligi
- Badiiy obrazlarning lingvistik asoslari
- O‘quvchining shaxsiy idroki va matnning mazmuniy tadriji

Bu jarayon til + adabiyot + tafakkur integratsiyasini beradi.

Innovatsion metodlar: integratsiyaning amaliy modeli

Interfaol metodlar

- “Debate”, “Fishbone”, “Klaster”, “Sokratsha suhbat”
- Qahramonlar orasidagi “rol o‘ynash”
- Adabiy vaziyatni “dramatizatsiya qilish”

Natija: izohli, faol va o‘zaro muloqotga yo‘naltirilgan o‘quv muhiti.

Case-study (vaziyatli tahlil). Adabiy qahramonlar holati orqali nutqiy kompetensiya rivojlanadi. Masalan, Raskolnikovning fikriy inqirozi yoki Natalya Rostovaning hissiy o‘shishi.

Raqamli texnologiyalar

- Padlet, Nearpod, Kahoot, Quizlet orqali integrativ mashg‘ulotlar
- Audiokitob, podkast, video-poemalar
- Virtual adabiy ekskursiyalar

Raqamli texnologiyalar o‘quvchiga matnni ko‘p kanalli idrok etish imkonini yaratadi.

Loyiha asosida integrativ o‘qitish (PBL)

Misollar:

- “Pushkin ijodi orqali uslubiy vositalar” loyihasi
- “Bir roman ichidagi til hodisalari”
- “Adabiy qahramon nutqini psixologik tahlili”

Natija: analitik fikrlash + ijodiy yondashuv + nutqiy faoliyat.

Ilmiy manbalar va amaliy tajribalar shuni ko‘rsatadiki, integratsiya quyidagi natijalarni beradi:

Lingvistik rivojlanish

- So‘z boyligi oshadi
- Morfologik, sintaktik birliklar mustahkamlanadi
- Til sezgisi kuchayadi

Adabiy-estetik rivojlanish

- Badiiy matnni chuqur anglash
- Uslubni tahlil qilish
- Obrazli tafakkur shakllanishi

Kommunikativ va ijodiy rivojlanish

- Monolog va dialog nutqi yaxshilanadi

- Mantiqiy fikrlash va mulohaza yuritish
- Ijodiy yozuv, esse, qayta talqin qilish ko‘nikmalari rivojlanadi

Shaxsiy rivojlanish

- Emotsional-intellektual idrok
- Madaniyatlararo kompetensiya
- Estetik dunyoqarash

6. Integrativ o‘qitishning samaradorligini oshiruvchi shartlar

- O‘qituvchining metodik tayyorgarligi
- Yagonalashtirilgan dars rejasi
- Matn asosida grammatik va uslubiy tahlil qilish
- Raqamli resurslardan foydalanish
- O‘quvchini faol subyekt sifatida ko‘rish
- Baholashning integrativ mezonlari (grammatika + mazmun + nutq)

Rus tili va adabiyotini integrativ o‘qitish masalasini o‘rganish zamonaviy pedagogika fanida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Chunki bugungi kunda ta’lim jarayonida o‘quvchilarning til, tafakkur, nutqiy madaniyat va badiiy-estetik ko‘nikmalarini bir vaqtning o‘zida rivojlantirishga bo‘lgan ehtiyoj keskin ortgan. An’anaviy o‘qitish tizimi ko‘pincha rus tili va adabiyotini alohida fan sifatida o‘rgatadi, bu esa o‘quvchilarning bilimlarini fragmentar, uzilib qolgan, kontekstdan tashqari idrok etishiga olib keladi. Integrativ o‘qitish orqali esa tilshunoslik va adabiyotshunoslik mazmuni yagona kommunikativ-estetik butunlik sifatida shakllanadi.

Til va adabiyotning uzviy bog‘liqligini o‘quv jarayonida ta’minlash zarurati. Til – badiiy matnning asosiy vositasi, adabiyot esa tilning estetik qudratini namoyon etuvchi san’at turidir. Shunday ekan, o‘quvchilarda tilning mazmuniy, semantik, uslubiy, grammatik jihatlarini o‘rgatishda adabiy matndan voz kechib bo‘lmaydi. Integrativ o‘qitish til birliklarining badiiy kontekstdagi funksiyasini ochib beradi, bu esa o‘quvchining lingvistik tafakkurini yanada chuqurlashtiradi.

O‘quvchilarda chuqur tahliliy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish ehtiyoji. Global axborot oqimi kengaygan hozirgi davrda o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, matnni tahlil qila olishi, fikrni asoslab bera olishi asosiy kompetensiyalar qatoriga kiradi. Rus adabiyoti boy badiiy material sifatida o‘quvchilarda:

- mantiqiy tahlil,
- estetik idrok,
- psixologik kuzatuvchanlik,
- interpretatsiya va muhokama ko‘nikmalarini

rivojlantirishga katta imkoniyat yaratadi. Integrativ o‘qitish esa aynan shu ko‘nikmalarni tizimli tarzda shakllantirishni ta’minlaydi.

3. Raqamli avlod sharoitida ta’lim mazmunini yangilash zarurati

Hozirgi o‘quvchi – raqamli muhitda yashaydigan “digital generation” vakili. Ularning e’tibori, tafakkur tezligi, muloqot odatlari an’anaviy o‘quv materiallari bilan to‘liq uyg‘un kelmaydi. Shu bois integrativ yondashuv:

- multimedia matnlari,

- audiokitoblar,
- onlayn adabiy tahlil platformalari,
- vizual infografikalar,
- interaktiv testlar

kabi texnologik vositalarni birlashtirib, o‘quv jarayonini zamonaviylashtiradi.

Bugungi jamiyatda samarali muloqot olib borish, fikrni aniq, izchil va madaniyatli ifodalash muhim kompetensiyaga aylangan. Integrativ o‘qitish bu kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiladi, chunki:

- adabiy matn asosida monolog va dialog qurish,
- qahramonlar nutqini tahlil qilish,
- badiiy vositalarni mazmun bilan bog‘lash,
- matnni qayta hikoya qilish

o‘quvchilarning nutq madaniyatini sezilarli darajada oshiradi.

Adabiyotga qiziqish susayib borayotgan sharoitda motivatsiyani kuchaytirish zarurati. Zamonaviy yoshlar ko‘proq vizual madaniyatga moyil bo‘lgani sababli badiiy asarlarni o‘qishga qiziqishi kamaymoqda. Integrativ metodlar esa badiiy matinni:

- ko‘rgazmali,
- jonli,
- interaktiv,
- kontekstli

shaklda taqdim etib, o‘quvchining ichki motivatsiyasini oshiradi.

Kompetensiyaga asoslangan ta‘lim talablarini bajarish ehtiyoji. O‘zbekistonning zamonaviy ta‘lim tizimi kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan. Bu yondashuvda o‘quvchi faqat axborot egasi emas, balki:

- analitik fikrlovchi,
- ijodkor,
- muloqot qila oluvchi,
- mustaqil qaror qabul qiluvchi

shaxs sifatida shakllanishi kerak. Integrativ o‘qitish aynan shu jarayonni qo‘llab-quvvatlaydi.

Til va adabiyotning birlashtirilgan holda baholanishi zarurati. Bugungi kunda baholash tizimi ham takomillashishni talab qiladi. Alohida grammatik testlar yoki alohida adabiy savollar o‘quvchi kompetensiyasini to‘liq aks ettirmaydi. Integrativ baholash esa:

- matn tahlili,
- lingvopoetik izoh,
- nutqiy ko‘nikmalar,
- grammatik kompetensiyalarni

yagona tizimda baholash imkonini beradi.

Mazkur mavzuni o‘rganish quyidagi sabablar bilan nihoyatda dolzarbdir:

1. Rus tili va adabiyotining ilmiy-mazmuniy yaxlitligini tiklash.
2. O‘quvchilarda ijodiy, muloqot va tahliliy ko‘nikmalarni rivojlantirish.
3. Ta‘lim jarayonini innovatsion texnologiyalar bilan boyitish.

4. Raqamli avlod uchun zamonaviy, samarali dars modeli yaratish.
5. O‘quvchilarda adabiyotga bo‘lgan qiziqishni oshirish.
6. Kompetensiyaviy ta‘lim talablarini bajarish.

Shu bois “Rus tili va adabiyotini integrativ o‘qitishning innovatsion metodlari” mavzusini chuqur ilmiy o‘rganish, metodik asoslarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish ta‘lim sifati va o‘quvchi kompetensiyasini yuksaltirishda strategik ahamiyatga ega.

XULOSA

Rus tili va adabiyotini integrativ o‘qitishning innovatsion metodlarini o‘rganish shuni ko‘rsatdiki, mazkur yondashuv ta‘lim jarayonida tilshunoslik va adabiyotshunoslikning uzviy birligini ta‘minlaydigan samarali pedagogik tizimdir. Til va adabiyot mazmunan bir-birini to‘ldiruvchi ikki mustahkam ilmiy yo‘nalish bo‘lib, ularni alohida o‘rgatish o‘quvchining bilimni fragmentar, qisman va yuzaki shakllantiradi. Integrativ metodlar esa o‘quv jarayonini badiiy matn, til hodisalari va mantiqiy-estetik tafakkur o‘rtasidagi bog‘lanishlar asosida tashkil etadi. Natijada o‘quvchida til sezgisi, nutqiy kompetensiya, matnni tahlil qilish qobiliyati, badiiy-estetik idrok, ijodiy fikrlash va kommunikativ faoliyat bir vaqtning o‘zida rivojlanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, integrativ yondashuv o‘quvchining o‘quv materialiga nisbatan faol subyekt sifatida ishtirok etishiga imkon yaratadi; badiiy matn asosida grammatik va uslubiy vositalarni o‘rganish esa tilning funksional xususiyatlarini chuqur anglashga yordam beradi. Ayniqsa, interfaol metodlar, loyiha asosida o‘qitish, case-study, drammatizatsiya, dialogik muhokama kabi innovatsion texnologiyalar matn va tilni yaxlit mazmun sifatida qabul qilishni kuchaytiradi. Raqamli ta‘lim vositalari — multimedia, audiomatnlar, virtual ekskursiyalar, onlayn lug‘atlar — o‘quvchilarning til va adabiyotga bo‘lgan qiziqishini oshirib, o‘qitish jarayonining samaradorligini sezilarli darajada ko‘taradi.

Integrativ yondashuvning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati ham yuqori: u o‘quvchilarda madaniyatlararo muloqot madaniyatini shakllantiradi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni anglashga ko‘maklashadi, kitobxonlik madaniyatini rivojlantiradi hamda o‘quvchini o‘z fikrini mustaqil asoslab berishga o‘rgatadi. Bu jarayon o‘quvchining nafaqat lingvistik kompetensiyasini, balki shaxsiy rivojlanish, emotsional-intellektual barqarorlik, psixologik tayyorgarlik, tahliliy fikrlash kabi meta-kompetensiyalarini ham mustahkamlaydi.

Shunday qilib, innovatsion integrativ metodlar rus tili va adabiyotini o‘qitishda:

- ta‘lim mazmunining chuqur va yaxlit o‘zlashtirilishiga,
 - o‘quvchilar nutqiy madaniyatining rivojlanishiga,
 - badiiy matnni ko‘p tomonlama tahlil qila olish qobiliyatining shakllanishiga,
 - mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvning kuchayishiga,
 - raqamli pedagogik kompetensiyaning ortishiga,
 - ta‘lim jarayonining motivatsion jihatdan boyishiga
- bevosita xizmat qiladi.

Xulosa tarzida aytish mumkinki, integrativ o‘qitish — bu nafaqat metodik yangilik, balki rus tili va adabiyotini o‘qitish sifatini tubdan yaxshilashga qodir bo‘lgan zamonaviy pedagogik konsepsiya bo‘lib, uni amaliyotga tatbiq etish o‘quvchilarning lingvopoetik tafakkurini, madaniyatlararo kompetensiyasini va shaxsiy intellektual salohiyatini har

tomonlama rivojlantiradi. Mazkur metodlarni chuqur o‘rganish, takomillashtirish va o‘quv jarayoniga keng tatbiq etish ta’lim sifati va samaradorligini oshirishning strategik shartlaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Ахутин, А. В. (2010). Диалог культур и образование. Москва: Просвещение.
2. Бим, И. Л. (2002). Теория и практика обучения русскому языку как иностранному. Москва: Русский язык.
3. Бронфенбреннер, У. (1989). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*, 6, 187–249.
4. Виготский, Л. С. (1999). Мышление и речь. Москва: Лабиринт.
5. Гальперин, П. Я. (2005). Психология мышления. Москва: Академия.
6. Давыдов, В. В. (1996). Теория развивающего обучения. Москва: Интеллект-Центр.
7. Жумаева, Н. (2021). Rus tili va adabiyotini integrativ o‘qitishda lingvopoetik tahlilning ahamiyati. *Oliy ta’lim*, 4(2), 78–84.
8. Зинченко, В. (2014). Развитие критического мышления в процессе литературного образования. Санкт-Петербург: ЛГПУ.
9. Лотман, Ю. М. (1998). Анализ поэтического текста. Москва: Наука.
10. Maslow, A. (1954). *Motivation and Personality*. Harper & Row.
11. Mavlonova, R., & Jo‘rayev, A. (2020). *Pedagogika nazariyasi*. Toshkent: Tafakkur.
12. Mead, M. (2001). *Coming of Age in Samoa*. Perennial Classics.
13. Назарова, Т. Л. (2018). Интеграция языка и литературы в школьном обучении. *Педагогическое обозрение*, 3(1), 45–52.
14. Nisbett, R. (2017). *Mindware: Tools for Smart Thinking*. Farrar, Straus and Giroux.
15. Richards, J. C., & Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
16. Румянцева, Л. И. (2020). Инновационные методы обучения русскому языку. *Филологические науки*, 2(3), 112–119.
17. Saidov, A. (2019). Adabiyot darslarida integrativ yondashuvning didaktik asoslari. *Pedagogika*, 5(1), 64–72.
18. Smirnova, E. (2022). Цифровые технологии в преподавании русской литературы. *Современная педагогика*, 6(4), 77–85.
19. Tolstoy, L. (2015). *What Is Art?* Yale University Press.
20. UNESCO (2020). *Interdisciplinary Approaches to Language and Literature Education*. Paris: UNESCO Publishing.